

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

15 martie 2018

UB nr. 34

**Domnului Adrian CANDU,
Președinte al Parlamentului Republicii Moldova**

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
O.D.P. Nr.	91
"do" 03	18
Ora	

MOTIUNE SIMPLĂ

asupra politicii interne în domeniul sănătății și protecției sociale populației realizate de Ministrul sănătății, muncii și protecției sociale, dna Svetlana Cebotari

Prin prezenta, deputații în Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 105 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova și articolele 112-115 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02 aprilie 1996, înaintează moțiunea simplă asupra politicii interne în domeniul sănătății și protecției sociale a populației.

Motivarea

Pct. 9 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale reglementează atribuțiile ministrului, printre care cea de asigurare a coordonării, supravegherii și controlului activității administrației publice în domeniile de activitate încredințate Ministerului.

Situația din țară denotă că politicile interne duse de minister lipsesc cetățenii de orice speranță că lucrurile vor lua o întorsătură spre mai bine.

La 06 aprilie 2017 Parlamentul adoptat o Hotărâre prin care s-a dispus revizuirea tarifelor la serviciile medico-sanitare contra plată. De asemenea, potrivit aceleiași Hotărâri a Parlamentului, în termen de 30 de zile urmau să se opereze modificări și ajustări în Metodologia stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1020/2011.

Ținem să amintim că deja a trecut aproape un an, iar în Hotărârea Guvernului

nu s-au operat modificări, metodologia nu a fost ajustată. Cetățenii, în lipsa resurselor financiare, din cauza ineficienței poliței de asigurare medicală care nu acoperă tot spectrul de servicii medicale, evită adresările la medicii specialiști.

În contextul Conceptului de reformare a spitalelor regionale, potrivit căruia pacienții vor fi transportați dintr-o unitate teritorial administrativă la mai bine de 60 km, studiul realizat de Oficiul Ombudsmanului a scos în evidență că din cele 355 de ambulanțe, 90% sînt uzate în proporție de 80%, deși potrivit Hotărîrii Guvernului 564/2006, o ambulanță nu mai poate fi folosită dacă gradul de uzură al acesteia depășește 50%. În Republica Moldova există o singură ambulanță reanimabilă, iar o bună parte din ambulanțe nu sunt dotate pentru transportarea pacienților minori.

Alte probleme ce țin de domeniul medical cu care se confruntă cetățenii sînt: acordarea asistenței medicale specializate cu întîrziere, diagnosticarea tardivă a bolilor rare sau stabilirea incorectă a diagnosticului medical, acoperirea a doar 25% din costul tratamentului costisitor realizat peste hotarele Republicii Moldova și asta doar după reîntoarcerea pacientului de la tratament, lipsa secțiilor de îngrijiri paliative, lipsa ori insuficiența medicamentelor în spitale.

Sistemul de sănătate se confruntă cu insuficiența utilajului medical. Echipamentul medical din instituțiile medicale, în mare parte, provine din donații, de cele mai multe ori nu are instrucțiuni de utilizare, iar specialiștii nu cunosc cum să-l utilizeze corect. Starea echipamentelor medicale donate nu este verificată corespunzător, în consecință se prejudiciază sănătatea sau chiar viața pacienților.

Populația din mediul rural are cea mai grea soartă, pe lîngă faptul că, după cum s-a menționat și în moțiunile anterioare, centrele medicilor de familie se află, de cele mai multe ori în alte localități, nu au acces nici la medicamentele elementare fiindcă nu există puncte farmaceutice în satele Moldovei.

Infirmierile, care de multe ori sunt persoane fără studii în domeniu, nu beneficiază de instruire, remunerarea insuficientă a personalului, chiar și după aprobarea noului regulament de salarizare, etc. sunt aspecte trecute cu vederea de Ministerul sănătății, muncii și protecției sociale.

Sistemul medical se confruntă în continuare cu insuficiența de cadre. Potrivit informației publice din anul 2017, pe parcursul anului 2016 numărul lucrătorilor medicali care au emigrat a fost de 5962 persoane. 1053 persoane au renunțat la activitatea lor, iar 2/3 din specialiștii care au o experiență de 10 ani în domeniu nu doresc să activeze în sistemul de sănătate publică.

Sistemul de salarizare s-a dovedit a fi ineficient și inechitabil. Specialiștii din laboratoarele de medicină nucleară, care lucrează în condiții periculoase, sînt salarizați la cea mai mică treaptă din categoria de salarizare și asta în contextul cînd Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

prin decizia sa din 30 noiembrie 2017 a constat discriminare și a solicitat Ministerului să asigure echitate în rîndul angajaților.

Asistența și protecția socială a cetățenilor - domeniu sensibil, și cel mai vulnerabil. În pofida recomandărilor organizațiilor naționale de profil ce țin de îmbunătățirea calității vieții populației Republicii Moldova, categoriile vulnerabile rămîn în continuare fără un suport real din partea guvernării.

În lipsa politicilor suficiente și eficiente de susținere a cetățenilor, aceștia preferă să părăsească țara și rudele, stabilindu-se în alte țări unde pot beneficia de garanții sociale.

Respectivii factori duc la descreșterea constantă a numărului populației, scăderea natalității și îmbătrînirea populației. Se cunoaște că, de regulă, cei care pleacă peste hotare sînt persoanele tinere, precedate de persoanele de sex feminin. Republica Moldova este țara cu cea mai înaltă rată de imigrare a populației din Europa.

Potrivit Biroului Național de Statistică, numărul preliminar al populației stabile în Republica Moldova la începutul anului 2017 a constituit 3550,9 mii persoane în scădere față de aceeași perioadă a anului 2016 cu 2,2 mii persoane. Mai mult de jumătate din populația țării o constituie locuitorii mediului rural – 2034,1 mii persoane sau 57,3%, iar în mediul urban – 1516,8 mii persoane sau 42,7%. Distribuția în profil teritorial evidențiază o descreștere a numărului de locuitori în majoritatea unităților teritorial – administrative, preponderent în raioanele: Briceni, Drochia, Florești, Ocnița, Soroca, Hîncești și Telenesti (cu 0,5-0,7 mii persoane).

Tot statisticile demonstrează că este în descreștere numărul copiilor în țară, astfel, în 2017 numărul copiilor fiind de 681,3 mii persoane, în timp ce în anul 2013 au fost 712,1 mii copii. Rata natalității fiind de 10,5 în anul 2016 și 11,1 în anul 2012.

Nu avem un mecanism eficient de asigurare a protecției sociale a populației. Îndemnizațiile pentru creșterea și îngrijirea copiilor rămîn sub pragul minimului de existență, alocațiile sociale de stat pentru persoanele încadrate în grade de dizabilitate, nu acoperă nici 50% din minimul de existență.

Valoarea minimului de existență pentru pensionari constituie 1566,6 lei sau 84 la sută din minimul de existență mediu pe țară. Potrivit situației la 1 iulie 2017, valoarea pensiei medii pe țară a constituit 1484,7 lei, acoperind minimul de existență pentru pensionari doar la nivelul de 94,8 la sută. Îndemnizațiile lunare pentru îngrijirea copiilor în vîrstă de pînă la 3 ani constituie 1274,9 lei pentru persoanele asigurate și acoperă valoarea minimului de existență pentru copiii în vîrstă de 1-6 ani în proporție de 83 la sută, iar în cazul persoanelor neasigurate (540 lei) – doar la nivelul de 35,1 la sută.

O persoană încadrată în grad sever de dizabilitate primește o alocație de 230 lei și ajutor în cuantum de 180 lei. Și acesta este un caz real despre care se cunoaște și la minister. Răspunsul ministerului este că a fost elaborat și aprobat proiectul de lege privind majorarea alocației stabilite de Legea nr. 499/1999. Da, există un asemenea proiect, astfel ca aceeași persoană cu dizabilitate severă, după aprobarea "majorărilor" propuse de minister, va beneficia de alocație mărită cu încă aproximativ 80-100 lei. Aceste acțiuni întreprinse nu pot fi considerate drept măsuri întreprinse pentru îmbunătățirea nivelului de trai al populației și asigurarea unui trai decent în accepțiunea normelor constituționale, aceste acțiuni mai mult seamănă a măgulirea electoratului înainte de alegeri.

Pensionarii cărora le-au fost promise majorări cu 40% a pensiilor în urma valorizării, în realitate s-au ales cu promisiuni și o indexare de doar 6,6%. În pofida intențiilor neizbutite de a se ține de promisiuni, ministerul căruia îi revine sarcina de a asigura și egalitate în rîndurile beneficiarilor, a admis discriminare excluzînd din procesul de valorizare pensiile beneficiarilor de pînă la anul 1999.

La începutul anului 2017, în Republica Moldova locuiau 609,9 mii persoane în vîrstă de 60 ani și peste, ceea ce constituie 17,2% din numărul total al populației stabile, fiecare a treia persoană este în vîrstă de 60-64 ani, doar 13,4% sunt persoane care au depășit vîrsta de 80 ani.

Ponderea persoanelor în vîrstă de peste 60 ani este în creștere continuă. În anul 2016, coeficientul de îmbătrânire al populației a înregistrat o majorare comparativ cu anul precedent cu 0,5 puncte procentuale, constituind 17,2%, ceea ce corespunde unui nivel înalt de îmbătrânire demografică. Procesul de îmbătrânire a populației în mediul rural este mai avansat. Totodată, există o tendință constantă de convergență a nivelurilor de îmbătrânire din mediul rural și urban. La începutul anului 2017, pentru prima dată, coeficientul de îmbătrînire din mediul urban l-a depășit pe cel din mediul rural.

Protecția copiilor, în special a copiilor orfani și a celor rămași fără ocrotire părintească este exclusă de pe agenda de lucru a dnei Cebotari, nici dumneaei și nici subordonații, nu au venit cu inițiativa de a revizui cadrul normativ privind posibilitatea angajării specialistului pentru protecția drepturilor copilului la nivel de autoritate tutelară teritorială.

Doar 4 primării din peste 900 au angajat specialist pentru protecția drepturilor copilului, în timp ce numărul copiilor rămași fără ocrotire părintească în anul 2016 a înregistrat cifra de 4448, în creștere cu 6,6,% față de anul precedent. 76,2% din copiii rămași fără ocrotire părintească sînt din mediul rural, iar 60,6% din copiii au unicul sau ambii părinți plecați peste hotare.

Asistenții sociali și lucrătorii sociali, care duc pe umeri povara celei mai vulnerabile pături ale societății, au cele mai mici salarii, uneori veniturile

beneficiarilor, depășesc salariile lucrătorilor din această sferă. Aspecte ce vorbesc de indiferența ministrului față de propriilor angajați.

Remitențele de peste hotare rămân a fi în continuare o sursă de venit a populației, doar în luna ianuarie anul curent, suma remitențelor de peste hotare a ajuns la 94 mln dolari.

Numărul șomerilor este în creștere, în trimestrul III al anului 2017 s-a înregistrat cifra de 44,6 mii, pe când în perioada similară a anului 2016 au fost de 38,7 mii lei. Șomajul a afectează cel mai mult bărbații, rata cea mai mare a șomajului este înregistrată în mediul urban, constituind 77,3%.

Munca nedeclarată – problemă continuă. În trimestrul III al anului 2017 munca nedeclarată a constituit 8,2%, fiind în creștere față de trimestrul III al anului precedent (7,7%). Practica de angajare fără perfectarea contractelor individuale de muncă (în baza unor înțelegeri verbale) este mai frecventă printre salariații bărbați (9,7%) decât salariații femei (6,9%). Cele mai mari ponderi ale salariaților care lucrează doar în baza unei înțelegeri verbale sunt estimate în agricultură (49,9%) și comerț (17,0%). În sectorul informal au lucrat 14,8% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 37,7% au avut un loc de muncă informal. Din numărul persoanelor ocupate informal salariații au alcătuit 16,3%. Din totalul salariaților, 9,7% aveau un loc de muncă informal. Salarii „în plic” au declarat că primesc 8,8% din salariați, inclusiv: 7,8% primesc tot salariul „în plic”, iar 1,0% - doar o parte. Cele mai mari ponderi ale salariaților care primesc salarii „în plic” se estimează pentru activitățile din agricultură (51,5%), comerț (16,5%) și industrie (5,4%).

Cifrele demonstrează că politicile Ministerului sănătății, muncii și protecției sociale sînt ineficiente, datorită managementului defectuos și a indiferenței ministrului.

Această moțiune simplă nu este altceva decît un instrument important al controlului Parlamentului exercitat asupra Guvernului.

Prin înaintarea acestei moțiuni simple ne exprimăm poziția față de activitatea Ministerului sănătății, muncii și protecției sociale în raport cu populația care a mai rămas să locuiască în Republica Moldova.

Dispozitivul

Avînd în vedere motivația expusă *supra* care demonstrează încălcarea evidentă a drepturilor omului, deputații semnatori ai prezentei moțiuni simple, formulată în conformitate cu prevederile Constituției și articolele 112-115 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02 aprilie 1996, solicităm, în mod de urgență:

- dispunerea realizării unui control asupra activității Ministerului Sănătății,

Muncii și Protecției Sociale;

- prezentarea măsurilor întreprinse pentru realizarea prevederilor Hotărârii Parlamentului nr. 65 din 06 aprilie 2017;

- elaborarea și implementarea politicilor eficiente pentru susținerea familiilor tinere, a familiilor cu copii și a persoanelor cu necesități speciale, măsuri care să răspundă nevoilor reale a beneficiarilor;

- elaborarea și implementarea politicilor eficiente pentru reducerea ratei șomajului, implicarea populației active în câmpul muncii, reducerea exodului și a fluctuației de personal în instituțiile publice;

- întreprinderea de urgență a acțiunilor ce ar duce la menținerea cadrelor calificate în sistemul de sănătate și protecție socială;

- analiza sistemului de protecție a copiilor străzii și a copiilor ce practică vagabondajul și cerșitul, elaborarea și implementarea politicilor de protecție eficientă a respectivei categorii de copii;

- asigurarea echității în rândul beneficiarilor de pensii de pînă și după anul 1999;

- întreprinderea tuturor măsurilor ce se impun pentru ca orice persoană din Republica Moldova să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, potrivit normelor constituționale.

Deputații în Parlamentul Republicii Moldova

Bolea Vasile (V. Bolea)

Moșoiu Patrincea

Strenova Elena

Țârdea Bogdan

Nesterovschi A. I.

Rodvan M.

Cucina Olga

Ferechitoli

Petrușor Rodoluanu

K. Mădăraș

Grigore Novac

Dimitrie Edaard

[Signature]

V. Ubravina

[Signature]

A. LABUNET

[Signature]

S. Ubravina

I. Oleg Savva

[Signature]

O. LIPSKII

[Signature]

Prof. Delintea A.

[Signature]

[Signature]